

Základní škola Břeclav, Komenského

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

školní rok: 2011 - 2012

Garant programu: Mgr. Zdenka Pláteníková

Obsah:

- I. Charakteristika školy
- II. Seznámení s programem
- III. Seznámení kolegů s filozofií programu
- IV. Pedagogičtí pracovníci
- V. Spolupráce s rodiči
- VI. Cíl programu
- VII. Způsob realizace MPP
- VIII. Dovednosti získané realizací MPP
- IX. Osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálních dovednostech
- X. Zpracování konkrétních témat do vzdělávacího procesu
- XI. Metody a formy školní práce k osvojení preventivních ochranných kompetencí
- XII. Žákovský parlament
- XIII. Peer program
- XIV. Seznam plánovaných akcí
- XV. Metodické pomůcky pro potřeby preventisty

Přílohy:

1. Kontakty na krizová, poradenská a preventivní zařízení
2. PČR OŘ Břeclav - postup při zajištění neznámé látky
3. Plány třídnických hodin
4. Vymezení opatření při výskytu drog, násilí a šikany ve školách
5. První pomoc při otravě návykovými látkami a alkoholem

I.Charakteristika školy

Škola je umístěna v břeclavské čtvrti Poštorná. Disponuje dvěma budovami, které jsou obecně známy pod názvy „bílá“ a „červená“. Škola sdružuje základní školu, školní družinu a školní jídelnu.

Ve školním roce 2010-2011 měla 12 tříd, 251 žáků, tj. průměrně na třídu 20,9 žáků. Kapacita družiny je 75 žáků.

Technické vybavení školy je na standardní úrovni. Každá budova má dvě tělocvičny a své hřiště a dvůr.

Školní vzdělávací program „Moderně s Komenským“ poskytuje všeobecné vzdělání bez výrazného zaměření na preferování určité vzdělávací oblasti.

II. Seznámení s programem

plán

29.8. 2011

S návrhem plánu v uvedené podobě paní ředitelka souhlasí.

Jednotlivé akce budou zaznamenávány průběžně .

Plán bude realizován od září 2011.

III. Seznámení kolegů s filozofií programu

plán

srpen 2011

Na pedagogické radě budou všichni seznámeni s návrhem MPP pro školní rok 2011- 2012.

září

Třídní učitelé vypracují rámcový plán třídnických hodin zaměřených na ozdravění sociálního klimatu ve třídě.

MPP vychází z těchto zákonů a vyhlášek :

IV. Pedagogičtí pracovníci

Vzdělávací systém pedagogických pracovníků, realizovaný mimo rámec schválených standardů vzdělávání, vykazuje znaky nahodilosti a nekoncepčnosti. Zlepšení situace přináší systém akreditací a licencí MŠMT v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Předpokladem naplňování cílů v oblasti prevence je vzdělaný pedagog, který ovládá metody práce se skupinou, je schopen vyučovat za aktivní účasti dětí a je silnou pozitivní osobností.

Společně jsme došli k poznání, že chceme-li vytvořit v naší škole bezpečné sociální klima, musíme se vzdělávat v metodách osvojování osobnostně sociálních dovedností.

V průběhu roku zařazujeme do výuky řadu třídních, ročníkových či předmětových projektů dějepisných, literárních, ekologických a společenských.

Pedagogové naší školy se vzdělávají na seminářích a prožitkových kurzech zaměřených na rozvoj osobnostních sociálních dovedností. Učíme se týmově pracovat.

Znalosti, dovednosti a postoje, kterými by žáci měli disponovat při naplňování uvedených cílů, korespondují s věkem, životním stylem rodiny, s působením vrstevníků a v neposlední řadě i s dynamikou celospolečenských procesů. Je proto důležité, aby výchovně vzdělávací působení na děti respektovalo životní realitu a bylo diferencováno vzhledem k věku.

Metody a formy preventivního působení v oblasti zneužívání návykových látek a dalších sociálně patologických jevů by měly postupovat spirálovitě školním vzdělávacím plánem tak, aby se v průběhu výchovně vzdělávacího procesu jednotlivá témata opakovala ve vyšší úrovni. Konkretizace znalostí, dovedností a postojů je uvedena v následujícím textu.

V. Spolupráce s rodiči

Nelze vycházet z předpokladu, že škola zcela přejímá zodpovědnost za výchovu ke zdravému životnímu stylu. Zejména rané zkušenosti, které dítě získává v rodinném prostředí, jsou pro další vývoj dítěte určující. Škola rodičům pomáhá v rozvoji dítěte jeho vzděláváním a socializací ve skupině dětí a výchovou dítěte k dovednosti žít ve formální společenské instituci.

Do výchovně vzdělávacího procesu na škole je třeba zapojit také rodiče, kteří jsou posléze zpětnou vazbou také pozitivně ovlivňováni směrem k přijetí a osvojení zdravého životního stylu. Je nezbytné zabezpečit informovanost rodičů o postojích školy k preventivní strategii.

Rodiče jsou seznámeni metodikem prevence na SRPDS se školním minimálním preventivním programem, jeho cílem, náplní a hodnocením akcí uplynulého školního roku. Na třídních schůzkách informují třídní učitelé o plánu prevence na nastávající školní rok.

Rodiče se pravidelně prostřednictvím školního časopisu Ámosek dozvídají o všech programech, které metodik prevence vybral a ve spolupráci s různými organizacemi realizoval.

Rovněž se rodiče v uplynulém školním roce zúčastnili dotazníkového šetření Mapy školy.

Postup školy při výskytu zneužívání návykových látek ve škole:

A. v případě, že selhala preventivní opatření školy a při podezření, že žák zneužívá návykové látky, škola (ředitel, třídní učitel, VP) dle svých odborných možností a komunikativních dovedností:

1. provede diskrétně šetření, pohovor s dítětem

doporučí mu rozhovor s odborníkem, zpočátku třeba přes linku důvěry, zprostředkuje kontakt s odborníky ze zdravotnického zařízení, PPP, střediska výchovné péče. V případě možné nedůvěry v pracovníka školy doporučíme pomoc odborníků z PPP, střediska výchovné péče, sociálních kurátorů, pracovníků oddělení péče o dítě, kontaktního centra již při prvním rozhovoru.

Při důvodném podezření:

2. kontaktujeme rodiče, event. zákonné zástupce a upozorníme je na další postup školy v případě akutního ohrožení zdraví po požití drogy
3. v případě negativní reakce rodičů na sdělené skutečnosti a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, uvědomíme sociální odbor

B. v akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování ředitel školy (pracovník školy pověřený podle pokynů ministra):

1. kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče, popř. zákonné zástupce .

2. uvědomí OSPOD

Podle zákona trestního zákoníku 40/2009 v případě dealerství nebo podezření na porušení § 201 trestního zákona (ohrožování mravní výchovy dítěte) nebo zanedbání povinné péče:

3. uvědomí OSPOD, odd. sociální prevence

4. oznámí věc policii (v případě dobré spolupráce možno i přes oddělení péče o dítě).

Odbor školství po oznámení školy:

1. uvědomí okresního drogového koordinátora nebo okresní komisi sociální prevence.

2. v případě nečinnosti policie uvědomí okresního státního zástupce.

3. v případě nečinnosti oddělení péče o dítě nebo školního koordinátora uvědomí starostu města.

V případě výskytu sociálně patologických jevů ve škole je okamžitě navázán kontakt s rodiči.

Problémy spojené s drogami, násilím, šikanou a dalšími asociálními jevy jsou řešeny za vzájemné spolupráce s rodiči , dle předem dohodnutých postupů. O řešení problému je proveden zápis podepsaný nejméně dvěma školskými pracovníky a rodiči.

Rodiče jsou informováni i v případě, že škola požádá o odbornou pomoc PPP.

VI. Cíl programu:

Prevence sociálně patologických jevů

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům rizikového chování(kouření, alkohol, drogy, šikana), případně minimalizovat jejich negativní dopad, včetně dalšího šíření.

Zaměřujeme svůj program především na problematiku kouření,alkoholu, drog a šikany.

Letos jsme přidali besedu o holocaustu, žloutence, rizicích výživových poruch a sexuální výchovu.

Nespecifická primární prevence – jde o volnočasové aktivity určené nejširším vrstvám dětí a mládeže.

Specifická primární prevence – je realizována v rámci podpůrných programů pro rizikové skupiny, pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jako prevence.

MPP na naší škole je výsledkem upravování, zkoušení a není definitivní. Každý rok přináší nové nápady a podněty.

Za velmi důležitou oblast považujeme prohlubování komunikace mezi učitelem, rodiči a žákem, posilování sebevědomí, sebeúcty a vzájemné úcty, řešení konfliktů, překonávání překážek a smysluplné využití volného času.

Metodička vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem MPP pro daný školní rok a koordinuje jeho realizaci. Byl vypracován Krizový plán.

Škola je v kontaktu s PPP, OSPOD, kurátory pro děti a mládež, SVP Brno, Policií ČR a MP, Stát.zdravot.ústavem, sdružením Podané ruce, HZS a jinými organizacemi. Využívá vybrané programy a besedy.

Dokumentace

ŠMP shromažďuje veškeré informace a zpětné vazby v průběhu MPP v daném období, eviduje výskyt rizikových forem chování u jednotlivých žáků. Dokumentace obsahuje i záznamy o rozhovorech se žáky, rodiči. Na závěr roku vypracovává hodnocení, které je součástí výroční zprávy školy.

Cíl-Preventivní výchovně vzdělávací působení musí být neoddelitelnou součástí výuky a života ve škole. Je nutné vyvarovat se zjednodušeného pojetí zdravého životního stylu, kdy učitel vybere několik „žhavých témat“ a ta probere. Není dostatečně účinné preventivní aktivity realizovat pouze jako volnočasové aktivity. Každodenní život školy musí mít takovou kvalitu, aby dětem umožňoval osvojit si kompetence zdravého životního stylu, které jsou nejúčinnějším preventivním nástrojem.

Základní kompetence prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu jsou:

- zvyšování sociální kompetence - rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za chování a uvědomění si důsledků jednání

- posilování komunikačních dovedností - zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku

-vytváření pozitivního sociálního klimatu - pocitu důvěry, bez nadměrného tlaku na výkon, zařazení do skupiny, práce ve skupině vrstevníků, vytvoření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty

-formování postojů ke společensky akceptovatelným hodnotám - pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot, humanistické postoje

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, musí korespondovat s věkem a navazovat na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy musí zohledňovat životní styl rodiny i působení vrstevníků.

Cílem programu je také zefektivnit výchovně vzdělávací působení na děti a mládež v oblasti protidrogové prevence a prevence dalších sociálně patologických jevů. V podmínkách současné informační revoluce patří mezi základní potřeby a dovednosti člověka zejména schopnost komunikace, schopnost týmové práce, dostatek sebedůvěry a dobrá odolnost vůči stresu.

Nemalé části žáků se nedaří z různých důvodů vyrovnat se přiměřeně a zodpovědně s osobními a sociálními požadavky, konflikty, školními problémy a různými náročnými životními situacemi. Zástupným řešením pak pro ně bývá zneužívání drog a alkoholu, záškoláctví, šikana, vandalismus a další formy nežádoucího chování spadající do oblasti sociálně patologických jevů.

V letošním školním roce se zaměříme na vytváření a upevňování morálních hodnot, zvyšování sociální kompetence dětí, na rozvoj dovedností, které vedou k odmítání všech forem sebedestrukce, projevů agresivity a porušování zákona.

Cílem našeho výchovně vzdělávacího působení v oblasti prevence je dítě odpovědné za vlastní chování a způsob života v míře přiměřené jeho věku

- s posílenou duševní odolností vůči stresu, negativním zážitkům a vlivům
- se schopností dělat samostatná (a pokud možno správná) rozhodnutí
- se schopností týmové práce
- schopné řešit problémy
- podílející se na tvorbě prostředí a životních podmínek.

VII. Způsob realizace MPP:

První stupeň základní školy

1.-2.ročník

Dětem je nutné po vstupu do školy nabízet nejen konkrétní dovednosti, ale zejména vytvářet modelové situace, se kterými se mohou setkat ve škole i mimo školu. Pro vytvoření optimálního sociálního klimatu je důležité vzájemné poznání žáků a pedagogů.

Program by měl být zaměřen na:

- společné stanovení a zažité pravidel soužití mezi žáky a učiteli
- zvyšování zdravého sebevědomí žáků
- zkoumání a uvědomování si vlastní osobnosti
- vnímání individuálních odlišností dětí mezi sebou a přijímání těchto jevů
- nácvik vzájemné úcty, sebeúcty a důvěry
- rozvoj schopnosti diskutovat, komunikovat, řešit problémy a konflikty (například formou komunitního kruhu)
- rozvoj schopnosti klást otázky, umění vyjádřit svůj názor, umění říci ne

3.– 5. ročník

Optimální jsou programy k pozitivnímu ovlivnění zdraví žáků, které je chápáno jako stav tělesné, duševní a sociální pohody, při současné změně postojů k sobě, k prožívání sebe jako individuality, ale v kontextu s druhými lidmi, se školní komunitou a okolním světem, k pozitivnímu citovému naladění a myšlení, k osvojení si dovednosti řešit stres a k dodržování životosprávy.

Programy orientované na hlubší poznání dovedností osvojených při vstupu do školy, na schopnost pracovat v kolektivu a uvědomění si co tělu prospívá, je vhodné realizovat formou pobytových programů spojených se sportovní činností a aktivním trávením volného času. Je zde osvojována i vzájemná pomoc, podřízení se možnostem skupiny, zvládnutí fyzicky náročných situací.

Druhý stupeň základní školy

Přechod na druhý stupeň základní školy přináší řadu změn a z nich vyplývajících zátěžových situací – změna třídního učitele, střídání vyučujících v jednotlivých předmětech, odchod některých spolužáků (víceletá gymnázia, sportovní třídy apod.) a příchod nových spolužáků, zvýšené nároky na objem a strukturu učiva.

6. ročník

Program je vhodné založit na aktivní práci skupiny i každého jednotlivce. V rámci tohoto programu je třeba stanovit pravidla soužití ve skupině – aktivní naslouchání,

pravdivost, důvěryhodnost, tolerance, maximální osobní nasazení. Pravidla je optimální stanovit na základě prožitku aktivní formou tak, aby je žáci přijali za svá. Program je vhodné doplnit hrami s nácvikem verbální a nonverbální komunikace, hrou na sebezpoznávání, simulačními hrami a relaxačními aktivitami. Cílem je vytvořit dobře fungující tým žáků a učitelů.

Obsah programu:

- vzájemné poznávání účastníků
- vytváření vztahu důvěry mezi žáky a učiteli a mezi žáky navzájem
- stanovení pravidel soužití třídní komunity
- formování skupiny, která je pro žáky bezpečným místem, která jim pomůže
- vyhnout s rizikovým společensky nežádoucím chování – šikanování, užívání alkoholu a drog, vzniku různých typů závislostí apod.
- začlenění nových žáků do komunity třídy

7. ročník

Program musí reagovat na celou řadu změn, přinášejících zátěžové situace v tomto věkovém období. Rozvoj pubertálního období s celou řadou fyzických a psychických proměn je obdobím rizikovým pro nástup sociálně patologických jevů.

Je proto nutné pokračovat v budování kvalitního vrstevnického týmu, ve kterém se žáci cítí bezpečně a jistě. Opět je vhodné se zaměřit na:

- hlubší vzájemné poznávání účastníků
- prohlubování vztahů důvěry
- upevňování kolektivních vztahů se včasným podchycením nežádoucích projevů chování
- trénink obrany před manipulací, s uměním říci „ne“
- trénink odpovědnosti za vlastní rozhodnutí

- zvládání náročných fyzických duševních situací
- umění vyrovnat se s neúspěchem

8. ročník

Program je vhodné realizovat výrazně aktivní formou. Osvědčenými metodami jsou brainstorming, diskuse, hraní rolí, rozhovor, empatie, kreslení a další. Posiluje se činnost jednotlivců, spolupráce ve skupině, volba vhodné komunikace, prosazování návrhů.

Součástí programu by měly být hry na nácvik verbální a nonverbální komunikace, simulační hry a relaxační techniky, využití metody kritického myšlení. Pomocí projektů je vhodné ověřit kvalitu vytvořených postojů ke zdravému životnímu stylu a sociálně patologických jevům u dětí.

Program by měl být zaměřen na:

- upevňování vztahů v komunitě vrstevníků
- rozvoj schopností přijímat svobodná a odpovědná rozhodnutí
- nácvik řešení zátěžových situací
- zvýšení schopnosti odolávat nebezpečím, krizím, stresu, zátěžovým situacím (včetně odmítání alkoholu, drog, nikotinu, nevhodných způsobů chování)
- přehled životních rizik
- společenské vztahy (včetně mediální hygieny, vlivu reklamy apod.)
- modelové, projektové situace poskytující návody k řešení problémů

Vhodnou součástí programu jsou kompenzační a relaxační aktivity sportovní a turistické.

9. ročník

Program by měl mapovat dosažené výsledky osobnostního a sociálního rozvoje, fixovat tyto dovednosti a postoje a využívat prvků předchozích programů. Převažovat by měly zážitkové aktivity a formy práce podporující příznivé klima ve třídě.

Do všech uvedených programů je vhodné integrovat i aktivity související s výukovými předměty (výchova ke zdraví, ekologický seminář, přírodopis..) a naopak. Mnohé z aktivit se nabízí k širšímu využití v hodinách humanitního i přírodovědného zaměření. Doplnkové aktivity, jejichž cílem je seznámit žáky s pohybovými aktivitami, sportem a jejich funkcí zdravotní, relaxační, socializační a preventivní by měly být nedílnou součástí programů.

Nezastupitelnou roli v celém programu má kvalitní práce třídního učitele, který v roli manažera řídí a připravuje spolu s žáky jednotlivé programy. K tomu může napomoci i úprava rozvrhu tak, by byl třídní učitel v pravidelném kontaktu se žáky a pomáhal jim společně s dalšími pedagogy řešit jejich školní i osobní problémy. Pozitivní formování třídního kolektivu není ani pro zkušeného pedagoga úkol vždy snadný.

Velmi efektivní pro komunikaci s žáky je komunitní kruh- metoda budování bezpečí, důvěry, soudržnosti a osobnostního rozvoje dětí ve třídě. Komunitní kruh lze využít ve všech vyučovacích předmětech, nejen ve výchovných. Atmosféra ve třídě je otevřená, s prvky důvěry a ochoty si porozumět. Děti se učí pomáhat si, tolerovat se a respektovat se ve svých názorech a projevech.

VIII. Dovednosti získané realizací MPP

1.- 3.ročník

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků
- znají jednoduché způsoby odmítání návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- mají vědomosti jak udržovat zdraví a o zdravém životním stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

3.- 5. ročník

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl

- podrobně znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu a zákony týkající se užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví, na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje nebo poškozuje jeho práva
- mají povědomost o tom, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování aj.), je protiprávní
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. – 9. ročník

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory či zájmy lidí a odlišné způsoby jejich chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné způsoby řešení neshod se spolužáky, spory řeší nenásilným způsobem
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly
- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní odpovědnost za případné protiprávní činy
- umí chápat zdraví se smyslu holistickém, složce fyzické, duchovní, sociální
- umí zhodnotit vhodné a nevhodné zdravotní návyky

- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- znají pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o rizicích zneužívání drog, orientují se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, v případě potřeby ji dovedou využít
- bezpečně zvládají účelné modely chování v krizových situacích (šikanování, týrání, sexuální zneužívání apod.) a správně se rozhodují v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáží komunikovat se specializovanými službami (linky důvěry, krizová centra)
- odmítají projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

IX. Osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálních dovednostech

Osobnostní a sociální výchova akcentuje formativní prvky, orientuje se na osobnost, potřeby a odlišnosti žáků. Výstupy nelze normativně stanovit a lze je realizovat několika formami a metodami.

Optimální se jeví cesta vedoucí přes změnu různých aspektů života školy. Kvalifikovaně promyšlená komplexní změna podporující zdraví a zdravý životní styl, v oblasti vztahů, komunikace, podmínek a celkového charakteru školy apod. V rámci tohoto příznivého prostředí je pak třeba přinášet strukturované podněty pro osobnostní a sociální učení a výcvik v sociálních dovednostech.

Tyto mohou být kultivovány prakticky ve všech předmětech užitím tzv. aktivizujících metod resp. podnětů otevřené výuky. Podmínkou je, že pedagogové jsou na tento způsob práce dobře připraveni tak, aby neutrpěla kvalita učiva daného předmětu. Další podmínkou je, že žáci jsou zvyklí samostatně pracovat metodami, které pomáhají rozvoji těchto životních dovedností. Úkolem učitele je „modelovat proces učení“ – sledovat úroveň dovedností, vyvozovat závěry pro další strategie a témata a korigovat proces v případě nutnosti, např. formulovat nejasnosti v názorech, podněcovat účast pasivních žáků, ptát se na důvody názorů a vyžadovat oporu pro názor apod. Proces osobnostního a sociálního rozvoje by měl být postupně aplikován do celého života školy.

X.Zpracování konkrétních témat prevence do vzdělávacího programu

Jednotlivá témata sociálně patologických jevů patří do kurikula výchovy ke zdravému způsobu života na školách. Témata prevence jsou uplatňována ve všech předmětech. Klíčové vyučovací oblasti jsou:

- oblast zdravého životního stylu - výchova ke zdraví, osobní a duševní hygiena, výživa, pohybové aktivity
- oblast společenskovední - formy komunikace, sociální dovednosti a kompetence
- oblast přírodovědná - biologie člověka, fyziologie, chemie
- oblast výchovy ke zdraví
- oblast sociálně- právní - právní aspekty sociálně patologických jevů, postoje společnosti k společensky nežádoucím jevům, práva dítěte

Preventivní témata jsou nejčastěji frekventována v následujících předmětech:

Výchova k občanství
Výchova ke zdraví
Přírodověda, biologie
Vlastivěda
Český jazyk
Prvouka
Výtvarná výchova
Tělesná výchova
Chemie

Prevence sociálně patologických jevů je součástí platných učebních osnov a je zahrnuta do schválených Standardů základního vzdělávání, které obsahují i výchovu ke zdravému životnímu stylu. Je třeba, aby různé aspekty preventivního působení byly mezipředmětově koordinovány.

Samostatnou a obsáhlou kapitolu školní práce, kam je vhodné prevenci začlenit, tvoří aktivity mimo vyučování - zájmové vyučování, kroužky, družiny, ale i školy v přírodě, výlety a exkurze.

XI. Metody a formy školní práce k osvojení preventivních ochranných kompetencí

K osvojení preventivních ochranných kompetencí je třeba zapracovat konkrétní témata prevence do vzdělávacího procesu, ale zejména pak dbát na osobnostní a sociální rozvoj a výcvik v sociálních dovednostech.

V oblasti znalostí se jako optimální jeví využití podnětů otevřené výuky, která je zároveň využitelná i k aktivnímu sociálnímu učení- projektová výuka, kdy je vytvářen na úrovni třídy určitý projekt, podle kterého se dále pracuje, integrované tematické vyučování ve smysluplných celcích za aktivní účasti žáků (výuka v tematických celcích, blocích nebo etapách).

Kooperativní vyučování s co největší participací dětí při využití kritického myšlení, samostatné učební práce žáků a svobodné tvůrčí práce dětí jim umožní přímou zkušenost, komunikaci a spolupráci. Uvedené přístupy jsou učením prožitkem, které je důležité v každém věku (a zejména na prvním stupni základní školy).

Kompetence sociální jsou interdisciplinárním tématem. Předpokládají funkční využití poznatků a vědomostí obsažených v jednotlivých vzdělávacích oblastech a různých školních aktivitách, stejně jako využívání zkušeností žáků ze života v rodině a společnosti. Osvojení sociálních kompetencí vyžaduje využití interaktivních metod.

Na prvním stupni základní školy lze rozvíjet schopnost komunikovat, diskutovat, řešit problémy a konflikty prostřednictvím komunitního kruhu. Na druhém stupni základní školy lze využít simulačních her (jak bych se „já“ choval ve fiktivních situacích (, relaxačních technik, brainstorming, diskuse, projekty, hraní rolí (hraní jiných rolí než „já“), empatie, kreslení, nácviku verbální a nonverbální komunikace a dalších metod.

XII. Žákovský parlament

Cílem žákovského parlamentu a vedení školy je vytvořit pozitivní školní klima s otevřenou komunikací mezi rodiči, učiteli a žáky. Žáci nepřijímají pravidla a omezení, kterým plně neporozuměli, která nemohou prodiskutovat, a tím i pochopit a respektovat je.

Jsme přesvědčeni, že musíme vést komunikaci se žáky formou argumentace, otázek a povzbuzování k otevřenosti, ne je pouze nařizovat a omezovat, že musíme vzbuzovat v žácích důvěru, pocit bezpečí a ne strach. Žáci mají právo diskutovat při dodržování všech pravidel komunikace. Své připomínky a návrhy mohou uplatňovat pomocí schránky důvěry a školního parlamentu. Jsou to mluvčí třídy a spolupracovníci učitele.

Nepřenášíme na ně naše povinnosti (jejich úkolem není udržet kázeň třídy). Nemělo by to být formální uskupení vzorných žáků v lepším případě a třídních donašečů v horším případě. V loňském roce jsme podcenili volbu zástupců tříd, která je pro naše snažení nesmírně důležitá. Jestliže si třída dobře zvolila, mnohokrát se jí to ku prospěchu vrátilo. S děním v parlamentu byli seznámeni a věděli, co se ve škole děje. Zástupci tříd, kteří chodili jen sporadicky, neměli o čem třídu informovat.

Struktura a činnost žákovského parlamentu:

- práce v parlamentu se zúčastní dva zástupci - poslanec z každé třídy od 5.-9.ročníku
- poslanci jsou voleni na jeden školní rok
- zasedání parlamentu jsou pravidelná (jednou za dva týdny)
- na konci roku je zasedání slavnostní
- na pozvání se zasedání účastní ředitelka školy
- při zasedání zástupci tříd vznášejí požadavky a diskutují spolu o oprávněnosti požadavků a jejich splnění
- mají možnost vznášet náměty, nápady k chodu školy
- žáci organizují po domluvě s ředitelkou školy své vlastní akce
- činnost parlamentu usměrňuje výchovná poradkyně

Ne všechno se bude dařit prosadit demokratickými metodami. Demokratický přístup nabízí svobodu volby a současně s tím spojenou větší míru nejistoty.

Snažíme se vést žáky k poznání, že demokracie není anarchie, ale že musí být spojena s velkou mírou odpovědnosti.

XIII. Peer program

Peer program je typ preventivního programu, který využívá předem proškolených vrstevníků při ovlivňování postojů a chování mladých lidí k drogám a k jiným formám problémového chování (sexuální rizikové chování, šikana, různé formy násilí,

predelikventní chování, náboženské sekty apod.). Vychází se při něm z poznatku, že vrstevníci mají největší vliv na utváření postoje jedince, a tak se může účinně působit i na změnu rizikového chování. Peer program se snaží posílit protidrogové postoje a normy uvnitř skupiny šestého ročníku.

Cílem této primární prevence je předcházet problémům s návykovými látkami u těch, kdo je ještě nezačali škodlivě užívat. Primární prevence přibližuje mladým lidem zdravý životní styl, smysluplné a produktivní trávení volného času.

Program předává žákům znalosti a informace o návykových látkách, naučí je konkrétní sociální dovednosti a pozitivně ovlivní postoje a hodnoty už tím, že se ho účastní naši bývalí žáci.

Základními tématy peer programu pro žáky 6. ročníků jsou:

Lekce č. 1

- zmapování sociální situace ve třídě, zjištění úrovně znalostí a vědomostí dětí pomocí dotazníků, povídání, her
- proč je dobré nekouřit, nepít alkohol a nebrat drogy (skupinová práce), prezentace důvodů - procvičení komunikačních dovedností

Lekce č. 2

- zdravý životní styl (jak naše prožívání ovlivňuje naše zdraví a naopak)
- účinky alkoholu, nikotinu a drog na naše prožívání a tělesné zdraví

Lekce č.3

- rozhodování a co nás při něm ovlivňuje, každý má právo se svobodně rozhodovat
- řešení problémů a rozvoj pocitu osobní zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- jak čelit tlaku vrstevníků, kamarádů, reklamy, sekt
- rozvoj sociálních dovedností -asertivita, umění odmítnout, vyjádřit svůj názor, požádat o pomoc, když je třeba (nabídka kontaktů)

Na naší škole provádí peer program PPP Břeclav dle metodiky Mgr. Heleny Adamusové.

XIV. Seznam plánovaných akcí:

<u>Měsíc</u>	<u>Předpoklá- dané datum</u>	<u>Druh činnosti</u>	<u>Zodpovídá</u>
Září		MLK-VII.A, VIII.A, IX.A	Pl
		MLK – VI.A	Šv
	2.,5. a 6.9. 2011	adaptační pobyt – VI.A, V.A	Pl, Šv, Ha, Za
	7.9.	Běh naděje	Pa, Ha
		MPP	Pl
		Přespolní běh – školní kolo	1. st., Pa, Ha
	26.9.	Evropský den jazyků	Bi, Kl, Za, Cy, Šá, Ha
	22.9.	Dopravní soutěž	Ci
	26.9.	Guatemala – zeměpisný pořad – 2.st.	Pol + TU
		Trénink paměti	Šv
Říjen	11.10.	Školení-Brno-kyberšikana	Pl
	24.10.	Školení –Břeclav-PPP(Hroch)	Pl
	17.10.-20.10.	studium	Pl
		knihovna	Bi, Vr, He, Za
		Škola hrou pod Pálavou	Kl
	22.10.	Muzeum Dolní Věstonice – VI.A	Šá
		Trénink paměti – IX.A	Šv
		„Moje volba - moje budoucnost“ – IX.A	Šv
		Návštěva školního parlamentu u prvňáčků	Šv
		Přespolní běh – okresní kolo	Pa, Ha
Listopad	10.11.	Školení- Břeclav- PPP(Brejcha)	Pl
	16.11.	Školení- Břeclav- PPP-metodici	Pl
		Burza SŠ – IX.A	Šv
		Mahenovo divadlo	Pl, Šv
		divadlo	1.st.
		úpravna vody v Kančí oboře – VIII.A	Ci
		Slabikářová slavnost	Os, Cu
		Turnaj v sedací kopané	Pa, Ha
	23.11.	EVVO – Hrátky s vodou	Pa, Pl
	30.11.	EVVO – „Co do popelnice nepatří“	Pa, Ha
		Špilberk – obléhání Brna Švédy – VIII.A	Šá
		Třídírna odpadu Hrušky – VIII.A	Rů
		Ples – nácvik polonézy	Pa, Ha
Prosinec		Olympiáda ČJ-škol.kolo	Pl
		Filmové představení	1. st.
		Vánoční dílny	1.st.
		Basketbalové dovednosti	Pa, Ha
		Anglické divadlo – Brno –VII.A	Šá
	8.12.	Anglické divadlo – Brno – VIII.A	Šá
	7.12.	Anglické divadlo – Brno – IX. A	Šá
		Ples – nácvik polonézy	Pa, Ha

		Sudoku – školní soutěž 2. st.	Rů
		Návštěva ÚP – IX.A	Šv
		„Moje volba – moje budoucnost“ - IX.A	Šv
		MLK – VI.A	Šv
		Celoškolní akce školního parlamentu	Šv
Leden	19. 1.	Zápis do 1. tříd	1. st. + ŠD
		školní kolo ve šplhu – 1. st. + 2. st.	1.st. + Pa, Ha
	8.1. – 13.1.2012	LVK	Pa, Ha
		třídní kolo v recitaci – V.A	Za
		Soutěž v AJ	Šá
		Ples – nácvik polonézy	Pa, Ha
<u>Únor</u>		Recitační soutěž-školní kolo	PL,ŠV
		Recitační soutěž – 1. st.	Bi, Os, Vr, Kl, Cy,Ne, Cu
		Šplh – okresní kolo	Pa, Ha
		Ples – nácvik polonézy	Pa, Ha
		třídní kolo ve zpěvu – V.A	Za
		Pythagoriáda 6.,7. roč. – školní kolo	Rů
		Technické muzeum Brno – VIII.A	Rů
		„Moje volba – moje budoucnost“ – VIII.A	Šv
Březen		Olympiáda ČJ-okresní kolo	Pl
	13.3.	EVVO – Dravci, sovy a jejich schopnosti	Pa
	18.3.	Klokán 2. – 9. roč.	Rů
		Recitační soutěž- okresní kolo	Pl
		Mahenovo divadlo	Pl,ŠV
		MLK – VI.A	Šv
		MLK- VII.A, VIII.A, IX.A	Pl
		exkurze do Moravia Pressu – 8. ročník	Ci, Rů
		Technické muzeum Brno – VIII.A	Ci, Rů
		„Den naruby“	Kl
		Tetiny – „O jaru“ - hudební představení	Vr, He, Cy
		Knihovna	Vr
		školní kolo ve zpěvu	Cy, Ne, Cu
	23.3.2012	Divadelní představení Břeclav	Os, Cu
		Zpěv – školní kolo – 1. st.	Kl, Vr, Bi, Os, He, Za
		Skok vysoký školní kolo	Pa, Ha
		Lednická laťka	Pa, Ha
		Břeclavská laťka	Pa, Ha
<u>Duben</u>	17.4.	Školení – PPP- Veselá - Odměny a tresty	Pl
	11.4.-14.4.	studium	Pl
		Soutěž v rétorice	Pl
		Dukovany, Dalešice	Ci, Rů
		Knihovna	Kl, Za, Cy
		BIO – okr. kolo (8.- 9.roč.)	Pa
		Okresní přebory v atletice	Pa, Ha
		Kinderiáda	Pa, Ha
		Pythagoriáda – 6.,7. roč. – okresní kolo	Rů
		„Moje volba – moje budoucnost“ – VIII.A	Šv
Květen		Dovednostní čtení - 6.-9.tř.	Pl
		Zahradní slavnost	1.st.
		Exkurze do nemocnice	Vr, He
		Soutěž v AJ	Kl, Cy, Za
		Atletický čtyřboj	Pa, Ha
		Pohár rozhlasu	Pa, Ha

	Minikopaná	Ha, Pa
	Mohyla míru – VIII.A	Šá
	„Za tajemstvím římské mince“ – VI.A	Šá
	BIO – okr. kolo (6.-7.roč.)	Pa
	„ZS Komen – Prag“ – VIII.A	Pol, Šv
	Knihovna – VI.A	Šv
Červen	Školní výlet – VIII.A	Pl, Rů
	Skokanský čtyřboj	1.st.
	ŠvP	Kl, Bi
	Výlet	Vr, Os, He, Za, Cu
	Sportovně výtvarný den ke Dni dětí	Pa, Ha, Ci
	Školní výlet	Pa, Ha
	Olympiáda břeclavských škol	Pa, Ha
	Špilberk – žalář národů – IX.A	Šá
	Projekt Comenius - závěr	Ha
	Vyhodnocení práce školního parlamentu	Šv

XV. Metodické pomůcky pro potřeby preventisty

Schránka důvěry

Je v provozu již šestým rokem. Dotazy jsou vřazovány anonymně a do tří dnů si žáci vyzvednou odpověď pod svojí značkou.

Stálá nástěnka

Na nástěnce s tématickým zaměřením: Co dělat když...? Mám problém s drogou, s kázní, s učením, se šikanou ... je materiál vyměňován každý měsíc.

Knihovna

Odborná a metodická literatura je doplňována průběžně:

M.Kolář-Skrytý svět šikanování ve školách
J.S.Cangelosi- Strategie řízení třídy
kol.- Jak předcházet problémům s návykovými látkami na ZŠ
kol.- Fit in 2001
K.Nešpor- Alkohol, drogy a naše děti
I.Čermák- Lidská agrese
S.Bendl- Prevence a řešení šikany ve škole
sborník- Komerční sexuální zneužívání dětí
sborník- Prevence sociálně patologických jevů
sborník- Problematika dětské pornografie a její prevence na školách
S. Bendl- Jak předcházet nekázni
J.Tyšer- Školní metodik prevence
K. Vágnerová- Minimalizace šikany
Z. Martínek- Agresivita a kriminalita školní mládeže
D. Jucovičová- Neklidné a nesoustředěné dítě ve škole a v rodině
M. Miovský- Primární prevence rizikového chování ve školství
V. Horská- Koučování ve školní praxi

Videotéka – videokazety do výuky-VO, VZ.

Aids

Drogová závislost

Co je třeba vědět o sexu I., II.

Opravdu víte všechno o AIDS?

Oči hadů I., II., III.

Na zdraví

Neubližuj mi

Chování I., II.
Puberta I., II., III.
Láska je láska
Dopravní výchova
Čas proměn
Proto pozor, ...
Dospívání a menstruace
Stop kriminalitě
Rodiče a svět drog
Řekni drogám ne
Školáci versus drogy
Děti a drogy
Základy první pomoci I., II., III.
Když musíš, tak musíš
Světová náboženství
Základy krizového řízení
Výchova dětí v oblasti požární ochrany 1., 2. Antikoncepční metody
Těhotenství a porod
Kouzlo nezranitelnosti
Drogy a neurony

DVD

Řekni drogám ne!
Jeden svět na školách
Láska ano, děti ještě ne
Pravda o drogách
Štěstí přeje připraveným

Školní časopis

Bulletin 1 národní protidrogové centrály
Prevence
Závislosti

Přílohy: viz obsah

Příloha č.2-Krizový plán

Obsahuje postupy, které přesně řeší některé krizové situace (ve spojení s projevy rizikového chování), které ve škole mohou nastat.

Tyto postupy jsou závazné a jasné pro každého pracovníka školy, určují konkrétní odpovědnost jednotlivých zaměstnanců. Definiují intervenční, komunikační a bezpečnostní postupy a v neposlední řadě i následná preventivní opatření:

- kdo provádí první pomoc (intervenci)
- kdo komu hlásí v systému školy
- kdo kam zapíše
- kdo informuje zákonné zástupce žáků
- kdo a v kterých případech informuje Policii ČR, OSPOD
- kdo a jak informuje rodiče ostatních žáků školy
- kdo a jak informuje ostatní žáky školy
- kdo a jak informuje zřizovatele, media

A.AKUTNÍ KRIZE

- ublížení na zdraví
- šikana
- agrese
- rvačka
- vážný úraz
- intoxikace žáka
- další možnosti

B.OBECNÉ POSTUPY

Jsou rozpracována rámcová doporučení v Příloze č.1 Metodického pokynu k primární prevenci rizikového chování dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních.

Hodnocení školního roku 2010/2011

Rodiče byli seznámeni na Valném shromáždění Školního spolku Komenský metodikem prevence se školním minimálním preventivním programem, jeho cílem, náplní a hodnocením akcí uplynulého roku.

Na třídních schůzkách poté třídní učitelé informovali o **plánu prevence** na nastávající školní rok 2010/2011:

6.ročník- Dospívání a sex

- Dynamická diagnostika třídy
- Taktické cvičení IZS

7.ročník – Bez drog

- Rizika výživových poruch
- Vrstevnický program
- Taktické cvičení IZS

8.ročník – Žloutenka
Bez drog
Holocaust
Taktické cvičení IZS

9.ročník – Bez drog
Rizika výživových poruch
Holocaust
Taktické cvičení IZS

V průběhu roku jsme reagovali na další nabídky programů : Rande naslepo, Otevřené jeviště, Taktické cvičení IZS.

Dospívání a sex- úspěšný program přiměřený věku žáků absolvovali žáci 6.třídy jako doplněk učiva výchovy ke zdraví. Poučný a zároveň poutavý výklad pracovnice Státního zdravotního ústavu Brno doplněný prezentací žáky velmi zaujal.

Dynamická diagnostika třídy- lektor ze sdružení Podané ruce v Brně pomocí her, aktivit a prožitků sledoval třídní kolektiv 6.A.Program prokázal zdravé klima v této třídě.

Rande naslepo- Výchovný pořad vojenského uměleckého sboru Ondráš seznámil žáky 2.stupně se zásadami slušného chování.Pořad kladně hodnotili jak žáci, tak i přítomní učitelé.

Bez drog- tato beseda je součástí protidrogového projektu Cesta ke svobodě 2010, který podporuje primární prevenci žáků. Akci připravil nadační fond Ledňáček s podporou Policie ČR Břeclav, města Břeclav a kina Koruna.Beseda spojená s multikulturní projekcí a krátkým filmem byla určena žákům 7.-9.třídy, varovala před následky požití drog a seznámila s riziky, které drogy přinášejí.Pořad byl vysoce hodnocen všemi zúčastněnými.

Rizika výživových poruch- beseda o anorexii, bulimii, dietách a ideálech krásy s využitím dataprojektoru ukázala na skutečnost, jak se dnes lidé nechávají oklamat reklamou.Akce určená pro žáky 7.a 9.třídy byla varováním před zdravotními následky těchto poruch výživy.

Žloutenka- pracovnice Státního zdravotnického ústavu v Brně přijely za žáky 8.třídy se zdravotně výchovným programem, který je doplňkem učiva Člověk ve zdraví a nemoci v předmětu Výchova ke zdraví.

Otevřené jeviště- naše škola přijala nabídku lektorů JAMU z Brna, kteří pro žáky 8.třídy připravili bezplatný interaktivní program divadla.Pořad byl zaměřený na rozvoj komunikativních dovedností, kompetencí k rozhodování a posílení pozitivních vztahů mezi žáky. Žáci vstupují do příběhu, jehož jsou sami autory, vžívají se do vnitřního světa postav a snaží se řešit životní situace. Akce byla zpestřením učiva Člověk v sociálních vztazích předmětu výchova k občanství a český jazyk a literatura.

Vrstevnický program- je považován za jednu z nejvhodnějších alternativ urovnání třídního klimatu. zahrnuje speciální metody na stmelení kolektivu, jakými jsou psychologické hry, prožitkové aktivity, hraní rolí nebo výtvarné techniky. Žáci se učí empatii. Předností programu je, že k reakcím dětí dochází spontánně, a hodnocení chování ostatních spolužáků je tak cennější. Každý z žáků 7. třídy dostal zpětnou vazbu od svých spolužáků a posléze došlo ke zlepšení vzájemných vztahů. Sami žáci i jejich rodiče byli s programem velmi spokojeni.

Holocaust- ojedinělý projekt Centra vzdělávání a dialogu „Tereziánská iniciativa“ pomohl zvýšit u žáků 8. a 9. třídy povědomí o závažnosti rasových předsudků. Žáci byli interaktivní formou seznámeni s praktickou podobou rasové diskriminace. Lektorka využila osobní znalosti životních příběhů pamětníků, použila dobové dokumenty a audiovizuální pomůcky. Projekt splnil cíle našeho ŠVP v předmětu český jazyk a literatura, výchova k občanství a dějepis. Akce se u žáků setkala s velkým ohlasem.

Při příležitosti taktického cvičení Fosfa 2011 věnovalo vedení města Břeclav naší škole netradiční dárek k MDD.

Složky IZS s jednotkou požární ochrany Břeclav nám nabídly program pro žáky 1.-9. třídy, který se uskutečnil na dvorech „bílé“ a „červené“ školy. Zde bylo pro děti připraveno deset stanovišť, na nichž byli žáci prověřeni, jaké jsou jejich znalosti a praktické dovednosti v oblasti poskytnutí první pomoci, telefonického ohlášení mimořádné události, přípravě evakuačního zavazadla aj. Žáci si mohli prohlédnout vozy Městské policie, policejní motocykl, sanitku, zbraně i poštorenskou požární zbrojnici. Vyzkoušeli si hašení požáru na modelu, práci s vysílačkou, umělé dýchání a ošetření krvácivé rány. Zhlédli ukázkou výcviku služebních psů a práci psovodů. Zástupci školního parlamentu s paní ředitelkou byli přizváni k návštěvě Fosfy. Akce zaslouží pochvalu a poděkování žáků naší školy všem, kteří ji pro nás přichystali..

Preventivní programy většinou trvají dvě až tři hodiny, průměrná cena na žáka je 25 Kč. Na jednu akci přispěla škola z peněz SRPDŠ.

Rodiče se pravidelně prostřednictvím školního časopisu Ámosek dozvídají o všech programech, které metodik prevence vybral a ve spolupráci s různými organizacemi realizoval. Součástí je vždy i hodnocení akce samotnými žáky i metodikem prevence.

Učitelé zařazují také do výuky aktivity s problematikou kouření, alkoholu, drog, šikany, především v hodinách výchovy ke zdraví, výchovy k občanství, přírodopisu, českého jazyka.

Někteří žáci z 6., 7. a 8. třídy využili možnosti dvakrát v roce navštívit divadelní představení v Mahenově divadle v Brně.

Pozitivně hodnotíme LVK, školní výlety, exkurze, třídnické hodiny, třídní schůzky, konzultace a schůzky parlamentu, kde dochází ke zlepšení komunikace mezi učiteli a žáky a ke stmelení kolektivu.

Metodička prevence v letošním školním roce absolvovala kurzy:

- Peníze školám z EU
- Holocaust a antisemitismus
- Romské děti ohrožené sociální exkluzí
- Jak a proč učit žáky sebehodnocení
- Setkání s Policií Břeclav

Metodička prevence pokračuje ve studiu.